

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Iuris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. XII. De Vita, & Honestate Prælatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

Ecl. vel. Altar. & in cap. Suffraganeis, de Elect. Præterea exigitur, ut fiat scrutinium, §. fin. hic, c. 1. extr. de scrutin. in ordin. facien. Professio fidei, c. Quamquam, d. 23. & habitus secundum professionem, c. Sanctimonialis, ead. d. 23. & professio fidei debet fieri vel Romæ; vel in Ecclesia, ad quam est assumptus, c. 1. sess. 23. de Sacr. Ord. in Decret. de Reformat. in Concil. Trid.

Quò ad Postremum: Effectus Consecrationis est, ut post Pallium receptum possit consecratus ea omnia explicare, quæ sunt ordinis, quæ omnia sunt eidem ante consecrationem interdicta: itaut consecratio possit dici medium quoddam, cujus virtute, ea, quæ sunt ordinis, post consecrationem potest licite demandare, ut supra dixi; & est text. in d. c. Suffraganeis, cum post confirmationem hoc non possit facere.

T I T. XI.

De Receptione, & Auctoritate Pallii.

Quoniam ordinarium est, ut potissimum Archiepiscopis Pallium concedatur, ut possint alios Episcopos consecrare, Concilium convocare, & consecrare Chrisma, & alia, ut in c. Quod sicut, §. super & in fin. de Elect. ob id nunc tractatur de receptione, & auctoritate ipsius Pallii. Itaque videbimus

1. Quid sit Pallium?
2. Quibus debeatur?
3. A quo concedatur?
4. Quo tempore, & loco?
5. Quæ traditionem Pallii impediunt?
6. Qui effectus ex Pallii traditione procedant?

Quò ad Primum: Pallium hic in principio describitur, ut sit Metropolitanorum insigne Ornamentum, quod de Corpore B. Petri sumitur, ac plenitudinem Pastoralis officii, ac Pontificalis dignitatis designat, c. Significasti, de Elect. c. Nisi, de Auth. & usu Pall. Et est quid personale, quod cum persona sepelitur, nec alteri potest commodari. hic, in §. sed eo nec semper & c. Ad hoc, ext. de usu Pallii.

Quò ad Secundum. Inspecto Juris rigore Pallium solis Archiepiscopis, & Patriarchis debetur, sed ex privilegio etiam Episcopis conceditur ex arbitrio Pontificis. Abb. in Rubr. ext. hoc eod. tit.

Quò ad Tertium: Abb. in d. Rubr. ext. eod. dicit, Pallium concedi solummodo à Patriarchis, & Summo Pontifice Archiepiscopis, & Episcopis: quatenus loquimur de Patriarchis, intellige, quod possunt concedere Pallium illis, qui sunt in sua dictione: sed tamen ordinarium est, ut Summus Pontifex Episcopis concedat: ut Abb. docet ubi supra.

Quò ad Quartum: Archiepiscopus, vel Episcopus Pallio utitur in sua Diocesi tantum, & solemnibus diebus, ut hic in §. sed eo. Et enim Summus Pontifex in signum Supremæ Authoritatis quocumque tempore, & loco Pallio uti potest, c. Cum sis, & c. Ad honorem, ext. eod. Item solum intra suam Provinciam illo uti debet, d. c. Cum sis, & in Missis Solemnib. namque in Processione eo non potest uti, ibidem. Sed tamen verum est, quod interdum ex privilegio conceditur, ut possit in aliena Provincia uti Pallio, permittente Primati ipsius Provinciæ c. Ex tuar. ext. eod.

Quò ad Quintum: Objecta crimina electo impediunt Pallii traditionem, dummodo obiciens juret de calumnia, & se inscribat in penam tallionis, ut hic in §. hujus receptio, & in Extrav. Joan. 22. quæ incipit: Militis in communibus.

Quò ad Postremum: Pallii traditio efficit, ut designetur plenitudo potestatis, hic in princ. & d. cap. Ad honorem. Et insuper tribuit nomen Archiepiscopi. Abb. in c. Suffraganeis, de Elect. Ac tandem efficit, ut possit Archiepiscopus omnia ea, quæ sunt ordinis, ut supra dictum est.

T I T. XII.

De Vita, & Honestate Prælatorum.

Vidimus quales debeant esse Prælati, qui ad Ecclesias regendas assumuntur, & de his creandis aliqua retulimus, nunc videamus quales debeant esse, postquam sunt in dignitate constituti: Et videbimus,

1. Prælati nomen quos designet?
2. Quid Verba, Vita, & Honestas præferant?
3. Quæ Episcopus facere debeat?
4. A quibus se debeat abstinere?

Quò ad Primum: Prælati nomen propriè eum designat, qui habet Jurisdictionem contentiosam. Abb. in c. 2. de Jurejur. Largo tamen modo etiam de Curato alicujus Ecclesiæ prædicatur: c. Tria, extr. de Cler. egrot.

Quò ad Secundum: Honestatis verbum ad mores refertur, & ad animi ornamenta, & significat quales debeant esse Prælati mores; at Vitæ nomen præferat actiones, circa quas debent Prælati vitam suam consummare; & hinc dicitur diversam esse vitam Clericorum, & vitam Laicorum, c. Duo. 12. quæst. 1.

Quò ad Tertium: Debet in primis honestati, & prudentiæ operam dare; namque (inquit text. hic in princ.) Qualis erit edificatio discipuli, si se Magistro intelligat esse præstantiorem? concord. c. Debet. d. 96. & c. Qualiter. 8. quæst. 1. & alibi dicitur, quod Magistri moribus, scientia, & facundia debent alios præcedere, l. Magistros, C. de Prof. & Mag. lib. 10. Et talis erit Magister, cujus comparatione discipuli paleæ dicantur, cap. Verum, §. criminis. 25. d. Undè inquit Glossa, quod quidam discipuli nimis festinant ad Cathedram, & dum delectantur in loco gloriæ, sunt aliis auctores ruinæ, c. Quoniam 78. d. Magister enim facit Cathedram, non Cathedra Magistrum, cap. fin. 40. d. concord. text. in c. Nemo. 81. d. Deinde debet esse hospitalis, liberalis, ac pius, §. sed nec utramque hic. Insuper sobrius, prudens, non solum litterarum, sed negotiorum, c. Acrapula, ext. eod. Rerum suarum curæ moderatè debet incumbere, c. Donare. 86. d. Et dum corrigit peccata, Clementiam justitiæ admisceat, §. ab improb. hic, c. prodest. 23. quæst. 5. c. Odio. 86. d. Debet etiam Orationibus, Divinis Officiis, Prædicationibus incumbere, §. in primis, hoc tit. cap. Si rector. d. 43. Sacris litteris studere, c. Qui Ecclesiasticus. 36. d. Perversos ejicere, corrigere, emendare, c. Inferior, c. Facientis. 86. d. Habitu decenti incedere. c. Clericus 41. d. c. Quoniam, de Vit. & Hon. Cler.

Quò

Quò ad Postremum: Debet Episcopus se à secularibus negotiis abstinere. §. *sicut hic*. Tametsi negotium esset honestum, ut puta exercendo artem Physicam, vel Chirurgum; ut per Abb. in c. *Sententiam*, ext. *Ne Cler. vel. mon.* & hoc in Clericis etiam. Excipiuntur tantum aliqui casus ut in c. 1. §. *fin. ext. de Postulat. Prel.* Possunt enim Clerici postulare in propria causa, & suæ Ecclesiæ, & pro miserabilibus personis, si ipsæ per se non possint suam tractare causam. Item debet abstinere se à conversatione mulierum, etiamsi sint consanguineæ. §. *Pudicus*, hoc tit. Quod declarata, si istæ sint suspectæ, c. 1. de *cohab. Cler. & mul.* Et demum debet honestatem servare in quacunque actione, & à quacunque inspectione vacare. Insuper Episcopi, & alii Prælati Ecclesiasticis officiis mancipati non debent habitus nimis luxuriantes induere; morum enim intrinsecam honestatem per decentiam habitus extrinseci debent induere, d. §. *Pudicus*. Cætera videnda sunt in tit. de *Vit. & Hon. Cleric.* & apud Pacem Jordanum d. tom. 1. lib. 1. ubi per novem integros Titulos explicat virtutes, quibus Prælati præfulgere debent.

T I T. XIII.

De Officio Archidiaconi.

Cum actum sit de iis Prælati, qui Jurisdictionem habent; cum inter illos Archidiaconus possit numerari, quia Vicarius Episcopi dicitur, ideo nunc de Officio Archidiaconi tractatur; & pro hujus tituli expeditione videbimus.

1. Quis sit Archidiaconus?
2. Quæ sit Archidiaconi Jurisdictio?
3. Quale sit Officium ejus?

Quò ad Primum: Archidiaconi nomen præferunt Principem, seu caput Diaconorum; & potest dici Vicarius Episcopi, à lege constitutus, qui post Episcopum est omnium major, ut *hic in prin.* Et hinc dicitur oculus Episcopi. c. *Diaconi*, 1. §. c. 2. 93. d. c. *Ad hæc*, ext. *tit.* Debet enim Episcopus per eum administrare suam Jurisdictionem, d. c. *Ad hæc*.

Quò ad Secundum: Maxima est de Jure Communi Archidiaconi Jurisdictio. Etenim ad eum spectat Clericorum correctio, & emendatio, licet non possit excommunicare sine Episcopi licentia, c. *Archidiaconis*, ext. *ead. §. fin. hoc tit.* Præterea examinat præsentandos Episcopo pro ordinatione, tametsi ordinare non possit; ponit Abbates, & Abbatissas in sede, c. *Ut nostrum*; ext. *ead.* Visitat Ecclesias, & Parochias, si Episcopus sit impeditus, c. 1. c. *Mandamus*, ext. *ead.* & in Conc. Trident. sess. 24. c. 3. de *Reform.* Insuper in Choro post Episcopum primum habet locum, ut not. in d. cap. 1. Ad tamen est verum, quod non potest ardua negotia explicare, vel causas Matrimonii, aut Concubinatus, quemadmodum nec causas criminales, c. 20. sess. 24. c. 14. sess. 25. de *Reform.* in Conc. *Trid.* Sicut non potest suspendere, vel deponere, c. *Significasti*, & c. *Cum satis*, ext. *ead. tit.*

Dñs. Clericati Tom. II. Lib. VIII.

Quò ad Postremum: Ad Officium Archidiaconi spectat, curam habere Clericorum, qui in Diocesi degunt, c. 1. ext. *ead.* Lectorem Evangelii eligere, disponere necessaria ad Sacrificium, Clericos ad ipsum vocare, & quo ordine procedere debeant jubere. Insuper ad ipsum spectat cura sacrorum vasorum, vel sacrorum vestimentorum, c. *Ea quæ*, ext. *ead.* & notatur in c. 1. ext. *ead. Off. Sacristæ.*

T I T. XIV.

De Officio Archipresbyteri.

Quoniam Archipresbyteri officium est valde simile officio Archidiaconi, ut *hic in princ.* licet Archidiaconus in Jurisdictione excedat, non autem in ordine, c. 1. c. *Officium ext. eod.* ob id nunc de officio ipsius Archipresbyteri tractatur: & pro hujus tituli expositione videbimus:

1. Quis sit Archipresbyter?
2. Quot sint species Archipresbyterorum?
3. Quæ ad ejus officium pertineant?

Quò ad Primum. Archipresbyter est caput Presbyterorum, & est ille, qui in divinis, & particularibus Ecclesiis est à Lege Episcopi Vicarius constitutus, c. 1. ext. *de Off. Archipr.* Et differt ab Archidiacono, quia Archidiaconus curam exercet fori contentiosi; Archipresbyter verò curam Ecclesiastici fori exercet, *hic in princ.* & *dic. Officium.* Verum admonet c. 1. *ead.* in hoc esse observandas loci consuetudines; namque potest esse, ut in aliis Ecclesiis Archipresbyter exerceat utriusque fori curam; & hoc idem dicit Abb. in *de cap. 1.*

Quò ad Secundum: Duæ sunt Archipresbyterorum species: *Urbani*, & illi sunt, qui dum Episcopus abest, in urbe ipsius vicem substituent; vel etiam præsentis Episcopi curam minuunt. §. *Urbani*, hoc tit. d. c. *Officium. Exteri*, sive *Foranei*; & sunt illi, qui extra urbem personam Episcopi repræsentant, & ea peragunt, quæ ipse Episcopus efficeret, si præsens esset, c. 1. §. 2. ext. *ead.* & ut inquit *text.* in c. *Presbyteri*, *ead. tit.* præfunt plebibus, ut Episcopus Matræ, quæ est Ecclesia, quamvis nihil contra sui Præsulis decretum ordinare, vel audere debent.

Quò ad Ultimum: Ad Archipresbyterum pertinet inchoare solemne officium, & solemnia sacrificia; assidue in Ecclesiis stare, fratres benedicere, penitentiam Sacerdotibus injungere: infirmos oleo perungere, benedicere absente Episcopo Clericos, dum Episcopus celebrat, adjutores eligere, d. c. 1. 2. 3. ext. *ead.* Insuper providere debet, ut in Sacrario Sanctissimi Corporis Christi Hostiæ pro infirmis non desint. Alia connumerantur, quæ ad Archipresbyterum spectant in d. cap. 1. 2. 3. Et hæc pertinent ad Urbanum.

Ad Ruralem autem, seu exterum tantum pertinet totius populi curam habere, aliorum Clericorum mores inspicere; exponere, quæ in Missa leguntur, prædicare Christianæ Religionis, & fidei principia: pueros edocere, frequenter celebrare, ad Synodum procedere, dies festos prædicare, baptizare, ac demum decreta à Summo Pontifice, vel Conciliis facta

B 2

reci-